

N:o 5.

Ank. till Riksd. Kansli den 1 April 1870, kl. 3 e. m.

Betänkande, angående stämpelpappersafgiften.

Till följd af föreskriften uti 40 § Riksdags-ordningen får Bevillings-Utskottet efter verkställd granskning af Kongl. Kungörelsen af den 25 Juli 1869, angående stämpelpappersafgiften samt hvad vid kontrollen och uppbörden deraf bör iakttagas, och dervid jemväl företagen pröfning af i oförmälda hänseende från Kongl. Maj:t öfverlemnade Proposition (N:o 15), äfvensom af de hos Kamrarne väckta motioner, hvilka blifvit till Utskottet hänvisade, härmed till Riksdagen öfverlemnade förslag till de förändringar i nämnda författning, som Utskottet ansett erforderliga, samt tillika redogöra för härom förekomna framställningar.

Den redogörelse, Utskottet nu går att afgifva, omfattar följande stadganden, nemligen:

§ 3.

Till Utskottet har blifvit öfverlemnad en af Kongl. Maj:t till Riksdagen aflåten nådig Proposition (N:o 15) att, enär nuvarande stadgande rörande stämpeln å diplommer för agenter, generalkonsuler och konsuler blifvit så tilläpadt, att berörda afgift beräknats jemväl efter den del af lönen, som icke utginge af Svenska medel, utan bestriddes af Norska bidraget till den för begge rikena gemensamma konsulsfonden, men ett sådant förfarande, hvarigenom till förmån för Sveriges allmänna statsbehof oförmälda lönedel beskattades, hvarken vore billigt eller öfverensstämde med föreskriften i gällande Bevillingsstadgas § 8 mom. c, att alla under Utrikes Departementet lydande embets- och tjänstemän skola vara från utgörande af inkomstbevil-

ning frikallade för den del af deras aflöning, som motsvarade Norska statsverkets bidrag dertill, ifrågavarande stadgande måtte erhålla följande förändrade lydelse: "Diplomer för agenter, generalkonsuler och konsuler, hvilka åtnjuta traktamente eller lön, beläggas med stämpel af 5 procent af Svenska statsverkets andel i den beställningen tillagda aflöning;" Och har Utskottet på de skäl, som i den nådiga Propositionen äro anförda, ansett sig böra hemställa,

1:o

att Riksdagen må till samma Proposition lemna bifall.

§ 5.

Bland de i denna § under olika afdelningar upptagna domstolar, embetsverk och myndigheter, hvilkas utfärdade domar, utslag, resolutioner och andra dylika handlingar skola med stämpel förses, förekomma åtskilliga, som dels redan äro afskaffade, dels möjligen komma att med innevarande års utgång upphöra, såsom tull-distriktehssembeten, bergshauptmän m. fl. Och då rättelse i denna oegentlighet lättast torde tillvägabringas i sammanhang med utfärdande af ny författning i ämnet, får Utskottet föreslå:

2:o

att Riksdagen måtte i sin underdåniga skrifvelse angående stämpelpappersafgiften anhålla, det Kongl. Maj:t vid utfärdandet af ny författning i ämnet täcktes låta tillse att redan upphäfdade domstolar, embetsverk och myndigheter icke vidare måtte uti författningen upptagas.

§ 6.

Enligt i denna § gifna föreskrifter skola bouppteckningar i allmänhet förses med stämpel till $\frac{1}{4}$ procent af behållningen i boet, dock eger befrielse från stämpel rum, der behållningen icke uppgår till 1,000 R:dr äfvensom för efterlevande makas giftorätt, hvilken, ehvad den utgör mera eller mindre, antages till hälften af behållningen.

Vidare skall köpebref beläggas med stämpel till belopp af 60 öre för hvarje 100 R:dr af värdet, beräknadt efter köpeskillingen, när denna är bestämd endast i

penningar, men efter nästföregående årets taxeringsvärde, i den händelse att uti köpebrevet vissa förmåner eller tjänstbarheter äro för längre eller kortare tid säljaren eller hans rättsinnehafvare förbehållna och den derjemte uti penningar bestämda köpeskillingen icke öfverstiger fastighetens taxeringsvärde; hvaremot, om den kontanta köpeskillingen öfverstiger detta värde, densamma kommer att tjena till grund för beräkningen af stämpelns belopp.

Slutligen utgör stämpeln för fastebref 15 öre och för skuldebref 25 öre för hvarje fulla 100 R:dr.

Herr *P. Staaff* har uti en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 167) i afseende å dessa stadganden anmärkt att, enär det icke kunde vara med Statens sanna fördel förenligt att allt för dryga uppoffringar pålades dem, som söka medelst förvärfvande af fastighet bereda sig utkomst och en för framtiden tryggad ställning, stämpelpappersafgiften å köpebref om fast egendom och å skuldebref vore för hög och följaktligen föreslagit en nedsättning i stämpeln å berörda handlingar. Å andra sidan har motionären velat bereda statsverket godtgörelse för den till följd af omfördälda nedsättning uppkommande minskning i inkomst genom förhöjd kartering af bouppteckningar, hvilken förhöjning motionären ansett desto heldre kunna vidtagas, som endast den aflidnes lott i boet utgjorde grund för karteringen, och derjemte arfvingar, hvilka utan all förtjenst eller tillgörande å sin sida finge emottaga en af annan person förvärfvad förmögenhet, skäligen borde deraf lemna någon icke alltför ringa del åt Staten.

I enlighet härmed har motionären föreslagit: »det måtte charta sigillata å köpebref och skuldsedlar varda nedsatt till 40 öre för de förra och 15 öre för de sednare för hvarje hundra Riksdaler samt fastebref förklarade från charta sigillata fria; men deremot beträffande bouppteckningar varda stadgadt, att bouppteckningar skola beläggas med stämpel, då de visa en behållning af 1,000 till och med 5,000 R:dr till en fjerdedels procent af behållningen i boet, då de visa en behållning derutöfver och till och med 25,000 R:dr till en half procent af behållningen, då de visa en behållning derutöfver till och med 100,000 R:dr till en procent af behållningen och då behållningen stiger öfver sistnämnda belopp förses med stämpel efter två procent af behållningen»; men har motionären tillika yttrat att, som han genom förhöjning af stämpeln å bouppteckningar endast afsett att bereda statsverket godtgörelse för den i andra delar föreslagna nedsättning, han gerna såge det Utskottet för bouppteckningars kartering föresloge en annan, tillälfventyrs lämpligare skala.

Då, vid jemförelse af de stämpelafgifter, som drabba å ena sidan de vid köp af fastighet ifrågakommande handlingar och å andra sidan bouppteckningar, de förra finnas för hvarje fulla 100 R:dr betala 75 öre eller $\frac{3}{4}$ procent och de sednare för samma belopp endast 25 öre eller $\frac{1}{4}$ procent, så torde väl, i enlighet med hvad motionären antydt, någon jemkning i dessa afgifter kunna anses vara af billigheten

påkallad. Dervid måste likväl och särdeles under nuvarande förhållanden noga uppmärksammas hvad inflytande en dylik jemkning kunde hafva på statsverkets inkomster. — Af Justitie-statsministerns embetsberättelse för år 1867 inhemtas i sådant afseende, att under nämnda år köp om fast egendom blifvit lagfarna till ett penningevärde af 92,950,694 R:dr 59 öre, inteckningar i fast egendom beviljade till ett sammanlagdt belopp af 48,450,243 R:dr 48 öre och i utsökningsväg till betalning ådömdt ett belopp af tillhoppa 20,472,248 R:dr 95 öre. Under nämnda år har kartan således uppgått för köpe- och fastebref till 696,980 R:dr samt, i händelse icke andra handlingar, än skuldebref, skulle legat till grund för de beviljade inteckningarne eller de i utsökningsväg ådömda belopp, för intecknade skuldebref till 121,125 R:dr och för utsökta skuldebref till 51,180 R:dr eller för samtliga dessa handlingar tillhoppa till 869,285 R:dr R:mt.

Genom motionärens förslag skulle sålunda omförmälda kartebelegg minska, för köpe- och fastebref med 525,257 R:dr, för intecknade skuldebref med 48,450 R:dr och för utsökta skuldebref med 20,472 R:dr eller tillhoppa med 594,179 R:dr, hvilket belopp likväl, med afseende derå att icke allenast andra handlingar än skuldebref, utan ock af annan orsak redan karterade handlingar antagligen äfven, fastän i ringa mån, under år 1867 utgjort föremål för inteckning och utsökning, torde böra nedsättas i rundt tal till 580,000 R:dr R:mt.

Hvad åter bouppteckningar angår, saknar Utskottet all grund för att kunna bedöma till huru stort belopp kartan å desamma under förflutna år uppgått; i följd hvaraf icke heller någon beräkning kan uppställas om eller i hvad mån ersättning för omförmälda minskning i kartan för köpe-, faste- och skuldebref skulle erhållas genom den i motionärens förslag ifrågasatta förhöjning i stämpelafgiften af bouppteckningar, hvilket förslag i allt fall af Utskottet icke bort tillstyrkas, enär det utgör en återgång till den progressiva beskattningsmetoden, som i allmänhet af våra skattelagar icke numera tillämpas, och, hvad särskildt angår bouppteckningar, vid 1862—1865 årens riksdag frånträdde och ersattes med den nuvarande, för alla lika procentafgiften. Vid sådant förhållande och då i Kongl. Maj:ts Proposition angående statsverkets tillstånd och behof stämpelpappersafgiften blifvit beräknad till 1,550,000 R:dr eller 50,000 R:dr mera än vid de båda sednaste statsregleringarne, samt denna beräkning skulle genom de af motionären påyrkade nedsättningar i karteringsafgiften i väsentlig mån till sina grunder rubbas, har Utskottet ansett sig böra föreslå,

3:o

att Herr Staaffs ifrågavarande motion icke må bifallas.

Utskottet har dock, på det vid kommande riksdagar möjligen ifrågasatta rättelser eller jemkningar i stämpelförfattningens stadgande icke måtte möta hinder i

svårigheten att beräkna deras inflytande på statsverkets inkomster, ansett åtgärder böra vidtagas för insamlande af uppgifter angående de belopp, hvartill stämpelafgiften för hvarje af författningens väsendtligaste titlar under sednare år uppgått, hvilka uppgifter i allt fall och äfven utan afseende å möjliga förändringar i berörda författning böra vara af stor betydelse för kännedomen af åtskilliga landets ekonomiska förhållanden, trott sig böra hemställa,

4:o

att Riksdagen ville uti underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om utredning, i den mån sådan kan vinnas, af det belopp, hvartill stämpelpappersafgiften för hvarje af de väsendtligaste titlarne i författningen under de sednaste åren uppgått, äfvensom att, hvad angår bouppteckningar, denna utredning måtte utvisa inkomsten af stämpelpappersafgiften särskildt för vissa grupper, nemligen då behållningen utgjort från 1,000 till 10,000 R:dr, från 10,000 till 20,000 R:dr och så vidare särskildt för hvarje tiotusendetal Riksdaler.

Der köpe-, bytes- eller gåfvobref om fast egendom, förr än uppbud skett, å annan man öfverlåtes, skall handlingen beläggas med stämpel efter i § 6 stadgad grund för hvarje öfverlåtelse, såvida icke densamma egt rum inom den för lagfart föreskrifna tid, räknad från första köpet samt öfverlåtelsehandlingens för uppbuds erhållande inom samma tid hos domstol företes; i hvilket fall förnyad beläggning ej ifrågakommer.

Den tid åter, hvarinom lagfart bör sökas, är i staden inom tre månader samt å landet sist vid det ting, som infaller efter sex månader, sedan köpet slutadt blef.

Herr *L. J. Hierta* har uti en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 14) anført: att genom det sätt, hvarpå omförmälda stadgande tillämpades, nemligen att den person, som i sista hand förvärfvat fast egendom, måste för att vinna lagfart erlægga stämplat papper för hvarje öfverlåtelse, en icke obetydlig minskning uppkomme ej mindre i fastighetens värde än i den säkerhet, som innehafvare af inteckning i fastighet påräknat, enär erfarenheten visat att köpebref om fast egendom kunnat vara försedt med tio och än flera transporter, hvarigenom egendomen till följd af köparens omförmälda stämpelskyldighet å exekutiv auktion bortgått för vida mindre än dess egentliga värde; samt att nämnda, på ofvanbeskrifvet sätt tillämpade stadgande dessutom kunde föranleda en fastighets egare att i strid emot gällande rättsprinciper låta förse ett öfverlåtelsebref å den intecknade fastigheten med så många transporter, att inteckningshafvares rätt derigenom helt och hållet förintades; och har motionären till förekommande af den förlust, som inteckningshafvare genom

ifrågavarande stadgande kunna lida och hvilken, jemte andra förhållanden, äfven minskade förtroendet för den säkerhet, inteckning uti fast egendom erbjöde, föreslagit den ändring uti förevarande stadgande: "att den, som söker lagfart å fastighet, ej må vara skyldig att erlægga stämpladt papper för mera än sitt fång; men att då vid sökt lagfart det befinnes, att föregående egares åtkomsthandlingar eller transporter ej äro med behörigt stämpladt papper belagda, domaren må vara pligtig att derom gifva Kronans ombudsman underrättelse och denne vara skyldig att af vederbörande utsöka det stämplade papper, hvarmed hvarje handling eller transport bort beläggas."

Hvarje fång, ehvad det grundar sig på särskild handling eller endast å en öfverlåtelse, skall lagfaras och den dervid, enligt ofvananfönda stadganden, utgående stämpelafgift erläggas. Häraf följer, hvad ock motionären riktigt anmärkt, att der en fastighet ombytt egare, utan att lagfart i sammanhang dermed egt rum, den sista egaren till fastigheten icke kan erhålla lagfart å sitt fång, utan att lagfart äfven meddelas hans fångesmän och föreskrifven karta betalas. Genom att antaga motionärens förslag försvunne således den säkerhet för Staten att utfä karta för de föregående fången, som ligger i ofvanberörda vilkor för lagfart. Sistnämnda karta komme i sådant fall att utgå endast der fångesmännen kunna anträffas och egde tillgångar till kartans gäldande, hvarigenom Staten skulle i icke ringa mån lida intrång i sin rätt att enligt nu stadgade grunder uppbära stämpelafgift för hvarje öfverflyttning af fast egendom från en till annan person och dermed äfven tillskyndas en icke obetydlig minskning i sina på stämpelpappersförfattningen beroende inkomster.

Olämpligheten af motionärens förslag ur det allmännas synpunkt torde således vara uppenbar; och då inteckningshafvare med bibehållande af nuvarande stadgande ega, derest de i tid bevaka sin rätt, tillräcklig säkerhet emot förluster af ofvanomförmälda slag samt äfven fullt skydd ej mindre i föreskriften att öfverlåtelse skall af två personer bevittnas, än ock i allmänna strafflagen emot faran att en egendoms egare skulle genom endast skenbara öfverlåtelser vilja minska egendomens värde och såmedelst tillskynda dem förlust, får Utskottet hemställa,

5:o

att Herr Hiertas ifrågavarande motion må lemnas utan afseende.

Då, enligt hvad Utskottet inhemtat, nu gällande stadgande angående primavexlars i utländsk myntsart beläggande med stämpel blifvit så tilläpadt, att endast dylika vexlar, hvilka, inom landet dragna, äro ställda till betalning å utländsk ort, erlägga stämpelafgift, men deremot de, som utlandet hitsänder för accept eller inkassering, blifvit derifrån befriade; och då en sådan tolkning uppenbarligen bör anses

lika litet med billigheten som med författningens mening öfverensstämmande, har Utskottet funnit sig böra, till förtydligande af stadgandet, deri föreslå följande förändring:

6:o.

(Nuvarande lydelse.)

Primavexlar i utländsk mynnsort skola antingen förses med särskild stämpel å 4 R:dr eller skrivas å till nämnda värde stämplade blanketter.

(Föreslagen lydelse, hvori förändringen är med kursiv stil utmärkt.)

Primavexlar i utländsk mynnsort, *ehvad de äro ställda att betalas inom eller utom Sverige*, skola antingen förses med särskild stämpel å 4 R:dr eller skrivas å till nämnda värde stämplade blanketter.

§ 7 mom. 2.

Kongl. Maj:ts resolutioner, utslag och domar uti de i förevarande moment omförmälda mål och ärenden skola beläggas med stämpel till belopp af 10 R:dr 50 öre för hvarje expedition, som icke, enligt mom. 4 i denna §, ovilkorligen är från all stämpel fri.

Å andra sidan stadgas uti § 5 att Kongl. Maj:ts domar, utslag och resolutioner i hvarjehanda andra mål och ärenden skola förses med stämpel till belopp af för första arket 15 R:dr och för hvart och ett af de öfriga arken 2 R:dr.

Anledningen till dessa stämpelafgifters olikhet torde vara att söka deri att ifrågavarande afgift af 10 R:dr 50 öre ursprungligen utgjorde en embets- och tjenstemän i Kongl. Maj:ts Kansli tillfallande sportel eller s. k. kansligebühren och sigillpenningar, samt att, då denna sportel indrogs, beviljades dessa embets- och tjenstemän en ersättning genom löneförhöjning, för hvilken åter statsverket godtgjordes genom denna afgifts intagande i stämpelförfattningen och öfverflyttande i sin helhet till statsverket.

Enär således afgifterna så i ena som andra fallet numera ingå till statsverket, finnes icke någon skälig anledning att endast på grund af målens och ärendenas beskaffenhet stadga olika afgifter för Kongl. Maj:ts expeditioner; hvadan Utskottet i betraktande jemväl deraf att svårighet torde möta vid att bestämma, huruvida en expedition skall med den högre eller lägre stämpeln beläggas, ansett sig böra föreslå,

7:o

att de Kongl. Maj:ts uti förevarande moment omförmälda resolutioner, utslag och domar, hvilka icke, enligt mom. 1 i § 7 ovilkorligen äro från all stämpel fria, skola beläggas med den i § 5 stadgade stämpel, utgörande för första arket 13 R:dr och för hvart och ett af de öfriga arken 2 R:dr.

§ 12.

Under omförmålan, huru det icke sällan inträffade, att, efter det fasta å en egendom blifvit meddelad, köparen af egendomen saknade tillgång att lösa det för honom utfärdade fastebref och att egendomen under tiden genom nytt, ej lagfaret köp kommit i annor egares hand, vid hvilket förhållande domaren ginge miste om icke allenast lösen för fastebrefvet, utan äfven ersättning för det stämplade papper, hvarmed det ålegat honom att förse fastebrefvet och hvilket ofta uppginge till betydligt belopp; samt att, då domaren sökt få utbyta sålunda makuleradt stämplat papper, dylikt utbyte till följd af författningens ottydlighet blifvit honom förvägradt; har Herr *Carl Hasselrot* uti en inom Första Kammaren väckt motion (N:o 57) föreslagit, att författningen måtte så förtydligas, "att domare och expeditionshafvande tillerkändes rätt till utbyte af det stämplade papper, hvarmed blifvit belagdt fastebref, till hvars lösen lagfartssökanden bevisligen saknade tillgång".

Utskottet, som från Kongl. Finans-departementets expedition förskaffat sig del af en utaf Kongl. Maj:t uppå anförda besvär, i fråga om ersättning för makuleradt stämplat papper, gifven resolution, har deraf inhemtat, att ej mindre Konungens Befallningshafvande än ock Kongl. Maj:ts och Rikets Kammarrätt tillämpat nu gällande stadgande på det sätt, att expeditionshafvande förmenats rätt till utbyte af stämplat papper, hvarmed ett, i saknad af tillgång, outlöst fastebref blifvit försedt.

I anledning häraf och ehuru Kongl. Maj:t genom ofvan anmärkta resolution, efter en omständlig utredning, beviljat det sökta utbytet, har Utskottet likväl ansett lämpligt, att till undvikande af osäkerhet i förevarande och likartade fall och deraf uppkommande olägenhet för domare och expeditionshafvande, föreslå att 12 § 1 mom. må erhålla följande förändrade lydelse:

8:o

8:o.

(Nuvarande lydelse.)

Utbyte af makuleradt stämpelpapper tillåtes, när det är synbart att misskrifning eller annan orsak vållat dess obrukbarhet, samt det blad, hvarå stämpeln är satt, finnes ostympadt. Härvid skall likväl för papperet betalas 3 öre.

(Föreslagen lydelse, hvari förändringen är med kursiv stil utmärkt.)

Utbyte af makuleradt stämpelpapper tillåtes, när det är synbart att misskrifning eller annan orsak vållat dess obrukbarhet, samt det blad, hvarå stämpeln är satt, finnes ostympadt, *äfvensom då expeditionslösen för sådan handling, hvarå stämpeln är anbragt, enligt af vederbörande exekutor åtecknad bevis, icke kunnat hos den betalningsskyldige uttagas.* Härvid skall likväl för papperet betalas 3 öre.

Stockholm den 4 April 1870.

På Utskottets vägnar:

C. J. Oscar Alströmer.

N:o 6.

Ank. till Riksd. Kansli d. 1 April 1870, kl. 3 e. m.

Betänkande, i anledning af väckta motioner om särskild beskattning af tobak.

Inom Första Kammaren har Herr S. Heijkenskjöld (motion N:o 6), under antagande att en förbrukningsskatt å tobak vore för nationen mindre tryckande än de i Kongl. Maj:ts Proposition om statsverkets tillstånd och behof föreslagna förhöj-

Bih. till Riksd. Prot. 1870. 5 Saml. 1 Afd. 5 Häft.